

فعال سازی مکانیسم ماشه و تأثیر آن بر صادرات پتروشیمی ایران

مکانیسم ماشه یا «Snapback Mechanism» سازوکاری مندرج در بندهای ۳۶ و ۳۷ برجام و بندهای ۱۱.۱۲ و ۱۳ قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت مصوب سال ۱۳۹۴ است که اجازه می‌دهد در صورت «نقض اساسی» تعهدات برجام از سوی ایران، یکی از اعضای گروه ۵+۱ (آمریکا، انگلیس، فرانسه، آلمان، روسیه یا چین)، سازوکاری را فعال کند که بدون نیاز به رای‌گیری در شورای امنیت سازمان ملل متحد، تمام تحریم‌های پیش از برجام سازمان ملل علیه ایران به‌طور خودکار بازگردد.

فعال شدن مکانیسم ماشه، برخلاف تصوراتی که برخی تلاش دارند القا کنند، بدون تردید پیامدهای اقتصادی قابل توجهی برای ایران به دنبال خواهد داشت. بازگشت شش قطعنامه‌ای که پیش از برجام علیه جمهوری اسلامی ایران تصویب شده بود، به معنای قرار گرفتن دوباره ایران ذیل فصل هفتم منشور سازمان ملل متحد است؛ مساله‌ای که فشارهای سیاسی و اقتصادی سنگینی را بر کشور تحمیل خواهد کرد. اگرچه برخی از دیدگاه‌های فنی بر این باورند که تحریم‌های شورای امنیت، بدون همراهی ایالات متحده، از نظر میزان فشار تفاوت چشمگیری با تحریم‌های فعلی آمریکا ندارند، اما واقعیت این است که بازگشت تحریم‌های بین‌المللی دامنه تأثیرگذاری را گسترش می‌دهد و شرکت‌ها و بازارهای مالی بیشتری را در تعامل با ایران با محدودیت مواجه می‌کند.

در این میان، بار روانی ناشی از این فشارها نیز بسیار بیشتر از گذشته خواهد بود و بدون تردید تأثیر خود را بر اقتصاد ایران خواهد گذاشت. در این شرایط، به نظر نمی‌رسد بتوان تصور کرد که بازگشت تحریم‌ها بی‌تأثیر خواهد

بود؛ این تحریم‌ها به طور قطع اقتصاد ایران را تحت فشار مضاعف قرار خواهد داد. با این حال، مساله مهمی که وجود دارد، تمایل جدی اروپا به استفاده از مکانیزم ماشه به عنوان ابزاری برای اعمال فشار بر جمهوری اسلامی ایران است. هدف آنان از این فشارها، کشاندن ایران به پای میز مذاکره برای حل و فصل برنامه هسته‌ای است.

اثرات مکانیسم ماشه بر صادرات پتروشیمی ایران

- بازار عمده محصولات پتروشیمی کشورمان (چین، هند، اتحادیه اروپا) به دلیل تحریم‌های آمریکا از دست خواهد رفت.
- در نتیجه بازگشت تحریم‌های بانکی و مالی، تراکنش‌های دلار/یورو مسدود شده و کانال‌های بانکی مختل می‌شوند.
- مشکلات حمل و نقل و بیمه در عرصه بین‌المللی، موانع جدی لجستیکی بر سر راه صادرات ایجاد خواهد کرد.
- درآمد حاصل از صادرات (۱۵ تا ۲۰ میلیارد دلار در سال) ۳۰ تا ۵۰ درصد کاهش خواهد یافت.

انگیزه‌های اروپا در فعالسازی مکانیسم ماشه

پیشرفت‌های هسته‌ای ایران از جمله توان غنی‌سازی اورانیوم با غلظت بالای ۶۰ درصد و فشار لابی‌های صهیونیستی و دولت آمریکا برای بازگرداندن کامل تحریم‌ها و نیز رویارویی نظامی اخیر ایران با رژیم صهیونیستی و مداخله آمریکا در جنگ ۱۲ روزه، همکاری نظامی ایران با روسیه و فروش پهپاد به روسیه پیچیدگی‌های بسیاری را در روابط ایران با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و کشورهای اروپایی ایجاد کرده است. مخالفت اروپا با برنامه هسته‌ای ایران دیگر صرفاً به مسائل هسته‌ای محدود نمی‌شود. اتهامات کشورهای اروپایی مبنی بر حمایت نظامی ایران از روسیه در جنگ اوکراین، باعث شده است که اروپا ایران را به عنوان حامی دشمن اصلی خود در اروپا، یعنی روسیه، تلقی کند. این اتهامات، رویکرد اروپا را تغییر داده و آنها را به استفاده از تمام ابزارهای فشار علیه ایران سوق داده است. در گذشته، پیش از آغاز جنگ اوکراین در فوریه ۲۰۲۲، اروپا در بحران‌های مرتبط با برنامه هسته‌ای ایران نقش میانجی را ایفا می‌کرد و تلاش داشت فضایی برای تعامل میان ایران، چین و آمریکا یا دستیابی به توافق فراهم کند.

موانع اروپا در فعالسازی مکانیسم ماشه

اروپا در واقع دیپلماسی را برای نجات برجام ترجیح می‌دهد اما اکنون، به دلیل جنگ اوکراین، کشورهای اروپایی خود را در موضع مطالبه‌گر می‌بینند و سیاستی همسو با فشار حداکثری دونالد ترامپ علیه ایران در پیش گرفته‌اند. هر چند هر دو طرف (آمریکا و اروپا) در هدف فشار بر ایران هم‌راستا هستند، اروپا تمایلی به تشدید تنش تا سطح درگیری نظامی ندارد. این عدم تمایل به دلیل پیامدهای غیرقابل پیش‌بینی اقدام نظامی است. اروپا ترجیح می‌دهد

مساله هسته‌ای ایران از طریق مذاکره حل شود. اروپایی ها روابط اقتصادی خوبی با ایران دارند (مثلاً تجارت آلمان/ایتالیا در زمینه دارو، ماشین آلات) و ضمناً از همسویی بیش از حد با یکجانبه‌گرایی ایالات متحده اجتناب می‌کند. در این راستا، اگر اروپا اطمینان یابد که ایران در مسیر همکاری، به‌ویژه در زمینه بازرسی‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، گام برمی‌دارد، ممکن است فعال‌سازی مکانیسم ماشه را به تعویق اندازد، اما در صورتی که این برداشت ایجاد شود که ایران هیچ قصدی برای همکاری ندارد یا مذاکرات با امریکا به بن‌بست برسد، احتمال فعال‌سازی مکانیسم ماشه توسط اروپا افزایش خواهد یافت.

تا پیش از جنگ اوکراین، روابط ایران و اروپا تقریباً در وضعیت ثابتی بود؛ نه پیشرفتی داشت و نه تنش خاصی. درگیری‌ها به چند زندانی و گفت‌وگوهای پراکنده محدود بود. اما از زمانی که بحث کمک نظامی ایران به روسیه و ارسال پهپادهای شاهد مطرح شد، و اخیراً نیز ادعاهایی درباره ارسال موشک، اروپایی‌ها احساس تهدید کردند. آنها گفتند موضوع تنها اوکراین نیست، بلکه امنیت اروپا نیز در خطر است. همین باعث شد مواضع‌شان نسبت به ایران تندتر شود.

در کنار این، تعلیق همکاری ایران با آژانس هم برای آن‌ها نگران‌کننده بود، چون احتمال خروج ایران از NPT را افزایش می‌داد. همچنین، وقوع درگیری‌های مستقیم میان ایران، اسرائیل و آمریکا در هفته‌های اخیر، احساس خطر اروپا را بیشتر کرد. لذا تمایل دارند دوباره به مسیر گفت‌وگو بازگردند. سه دور مذاکره قبلی بیشتر جنبه ارزیابی داشتند، اما مذاکرات اخیر در استانبول (۳ مرداد ۱۴۰۴) جزئیات بیشتری را در بر داشته است. ضمن اینکه ایران، روسیه و چین نیز نسبت به قانونی بودن اقدامات اروپا برای فعال‌سازی مکانیسم ماشه ابراز تردید کرده‌اند.

ایران می‌گوید غنی‌سازی ۲۰ و ۶۰ درصد انجام داده اما نه برای ساخت سلاح، بلکه در واکنش به خروج آمریکا از برجام و عدم اجرای تعهدات اروپایی‌ها در ده سال گذشته. حالا اگر ایران اعلام آمادگی کند برای بازگشت به سطح غنی‌سازی ۳.۶۷ درصد مندرج در برجام، و مفاد توافق را رعایت کند، چه دلیلی برای فعال‌سازی مکانیسم ماشه وجود دارد؟

ایران اخیراً اعلام کرده که اجازه داده گروهی از آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به ایران بیایند و درباره نحوه ادامه فعالیت‌های آژانس در ایران با طرف ایرانی گفت‌وگو کنند تا ببینند می‌توانند به توافقی برسند یا خیر. این موضوع برای اروپا اهمیت زیادی دارد. از سوی دیگر، اروپا نیز چراغ سبزی نشان داده و تمایل نسبی خود را برای به تعویق انداختن بازگشت قطعنامه‌های شورای امنیت در مه‌ماه اعلام کرده است. آنها خودشان هم تمایل چندانی به فعال‌سازی ماشه ندارند، چون نگران هستند در صورت فعال‌شدن آن، ایران از NPT خارج شود و نظارت آژانس

بر فعالیت‌های هسته‌ای ایران پایان یابد. در این صورت، اروپا دیگر اطلاعی از تحولات هسته‌ای ایران نخواهد داشت. بنابراین، اروپایی‌ها نیز علاقه‌مندند حداقل به توافقاتی با ایران برسند تا یا بتوانند اجرای مکانیزم ماشه را به تعویق بیندازند، یا از آن صرف‌نظر کنند تا قطعنامه‌هایی که بر اساس قطعنامه ۲۲۳۱ تعلیق شده بودند، پایان یابند.

در حالی که ایران آمادگی بازگشت به برجام را دارد، اروپا و آمریکا هر روز تهدید به فعال‌سازی ماشه می‌کنند. اگر این اتفاق بیفتد، تحریم‌های سازمان ملل بازمی‌گردند، آژانس از ایران خارج می‌شود و تنش‌ها به‌طور جدی افزایش خواهد یافت. اروپایی‌ها این موضوع را به‌خوبی درک کرده‌اند. پس از انعقاد توافق برجام در سال ۲۰۱۵، ابتدا آمریکایی‌ها به‌طور غیرقانونی در سال ۲۰۱۸ از این توافق خارج شده و به تعهدات خود پشت کردند و پس از آن‌ها، اروپایی‌ها نهایت بی‌تعهدی و انفعال را از خود نشان دادند. حال اکنون آن‌ها قصد دارند بند مربوط به فعال‌سازی مکانیزم ماشه علیه ایران و بازگرداندن تحریم و فشارهایی که پیش از انعقاد برجام علیه کشورمان برقرار بود را مورد استفاده قرار دهند. استدلال آن‌ها نیز این است که ایران به تعهدات خود عمل نکرده است. کشوری که حتی یک سال پس از خروج دولت آمریکا از توافق برجام همچنان به ادعای نهادهای غربی و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، تعهدات خود را به صورت تمام و کمال انجام می‌داد. با این همه، ورای تمامی لفاظی‌های مقام‌های غربی، حداقل به پنج دلیل عمده، فعال‌سازی مکانیزم ماشه توسط قدرت‌های اروپایی علیه ایران، کاملاً به ضرر خود آن‌ها است.

الف- زیر سوال رفتن دیپلماسی اروپایی

اروپایی‌ها سال‌ها یک عضو محوری در قالب دیپلماسی هسته‌ای با ایران بودند. حال اگر بنا باشد آن‌ها مکانیزم ماشه را علیه ایران آن‌هم در شرایطی که کشورمان در قالب توافق برجام، بیشترین وفاداری را به تعهدات خود نشان داده فعال‌سازی کنند، تا حد زیادی اعتبار خود در محیط بین‌المللی را از دست خواهند داد. با این کار، اعتماد به دیپلماسی اروپایی و امید به اینکه به تعهدات خود پایبند باشند ناممکن شده و دستیابی به هرگونه توافق با این کشورها دور از انتظار خواهد بود.

این مساله از منظر قدرت نرم و بین‌المللی، یک چالش جدی برای اروپایی‌ها خواهد بود. به‌طور خاص به تازگی شاهد بوده‌ایم سید عباس عراقچی وزیر امور خارجه ایران در موضع‌گیری تأکید کرده که فعال‌سازی مکانیزم ماشه از سوی اروپایی‌ها علیه ایران، از منظر کشورمان به مثابه حمله نظامی به ایران تلقی خواهد شد و ایران واکنش‌های لازم را نشان خواهد داد. در این چهارچوب، ایران نیز عملاً اروپا را در کنار آمریکا خواهد گذاشت و

تروئیکای اروپایی دیگر در معادلات مرتبط با ایران، سهم و وزنی نخواهد داشت. مساله ای که از منظر راهبردی و مسائل منطقه ای و بین المللی، حامل خسارت های جدی برای اروپایی ها خواهد بود.

ب- تابعیت از سیاست های آمریکا

تهدید به فعال کردن مکانیسم ماشه علیه کشورمان، نمود عینی دنباله روی اروپایی ها از سیاست های دولت آمریکا و شخص دونالد ترامپ است. اگر اروپایی بخواهند مکانیسم ماشه را علیه ایران فعال سازد، نشان خواهند داد که دست نشانده و تابع محض سیاست های واشینگتن هستند و این موضوع از منظر راهبردی حامل تبعات منفی جدی برای قدرت های اروپایی به ویژه از نظر روابط آن ها با دیگر قطب های قدرت جهان مانند چین و روسیه است.

ج- تشدید بی اعتمادی مردم ایران به اروپا

قدرت های اروپایی و جریان های تبلیغاتی متحد با آن ها سال هاست که سعی می کنند خود را حامی و دوستدار مردم ایران نشان دهند. با این حال، جنس کنشگری آن ها در بحبوحه جنگ ۱۲ روزه و همدستی صریح آن ها با رژیم صهیونیستی و دولت آمریکا در تجاوز به خاک ایران و تهدید به فعال سازی مکانیسم ماشه، بیش از هر زمان دیگری این واقعیت را برای مردم ایران روشن خواهد کرد که اروپایی ها بر خلاف ادعاهای خود صرفا به دنبال ضربه زدن به کشورمان هستند و این موضوع در بعد کلان، موجب تقویت وحدت بیشتر و انسجام ملی مردم ایران می شود. نتیجه ای که در دراز مدت خسارت های راهبردی برای اروپایی ها در بر خواهد داشت.

د- تشدید اختلافات داخلی در اتحادیه اروپا

همه کشورهای اروپایی نگاهی یکسان نسبت به ایران ندارند. برخی از آن ها نظیر اسپانیا و اتریش، مایل به تعامل بیشتر با ایران هستند و برخی دیگر سیاست های سخت گیرانه تر را علیه ایران دنبال می کنند. از این منظر، فعال سازی مکانیسم ماشه توسط تروئیکای اروپایی علیه ایران عملا اختلافات درون اتحادیه اروپا را بیشتر خواهد کرد و انسجام تصمیم گیران سیاست خارجی آن را زیر سوال می برد. اهمیت این مساله زمانی بیش از پیش مشخص می شود که بدانیم کشورهای حامی تعامل با ایران استدلال می کنند که اساسا مساله موشکی، هسته ای و یا دیگر موضوعات مرتبط با ایران، راه حل نظامی و برخورد سخت ندارند و اگر این رویکرد اتخاذ شود، نتایجی را به همراه خواهد داشت که به هیچ عنوان به نفع اروپایی ها و کلیت جهان غرب نخواهد بود.

ه- تقویت محورهای ضدغربی در عرصه بین الملل

در نهایت باید گفت که اقدام احتمالی اروپایی ها در فعال سازی مکانیسم ماشه علیه ایران، بیش از هر زمان دیگری قدرت های تجدید نظر طلب و مخالف با سیاست های غرب در نظام بین الملل را به یکدیگر نزدیک خواهد کرد. برخی تحلیلگران به طور خاص به این نکته اشاره می کنند که هیچ بعید نیست پس از اقدام احتمالی اروپایی ها در فعال سازی مکانیسم ماشه علیه تهران، شاهد باشیم که روبات ایران با چین و روسیه قوی تر از قبل شود.

نتیجه گیری

واقعیت این است که ایران اکنون در یکی از پیچیده ترین و دشوارترین وضعیت های ممکن در طول مناقشه هسته ای خود قرار گرفته است. وضعیتی که در آن نه تنها آمریکا، بلکه کشورهای اروپایی نیز به دنبال افزایش فشار به ایران بوده و رژیم صهیونیستی نیز کماکان تهدید نظامی خود را حفظ کرده است. گزینه هایی چون خروج از معاهده NPT یا محدود کردن همکاری با آژانس بین المللی انرژی اتمی ممکن است از منظر تئوریک پیش روی ایران قرار داشته باشند، اما سطح تنش ها و شدت خصومت ها تا جایی افزایش یافته که هر اقدام جدید می تواند به بحرانی تازه منجر شود.

اگر اروپا مکانیسم ماشه را فعال کند و آمریکا همچنان به تحریم ها ادامه دهد، شاید برای ایران تنها گزینه باقی مانده مقاومت و آمادگی برای رویارویی نظامی باشد، چراکه در غیر این صورت، باید امتیازات قابل توجهی را واگذار کند. تصمیمات طرفین در چنین شرایط بحرانی، آینده تعاملات آنها را رقم می زند. تصمیماتی که هر چند ممکن است منطقی و واقع گرایانه به نظر برسند، اما ممکن است راه را به سوی رویارویی نظامی و جنگی تمام عیار جنگ هموار کند. لذا به نظر می رسد احتمالاً اروپا از فعال سازی مکانیسم ماشه و بازگشت کامل تحریم ها اجتناب کرده و تنها به تشدید برخی تحریم های هدفمند (سپاه پاسداران، پهپادها) مبادرت نماید.

پیوست:

بر اساس برجام، شش قطعنامه ی تحریمی شورای امنیت که در فاصله ی سال های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ در چارچوب فصل هفت منشور ملل متحد بر علیه جمهوری اسلامی ایران به تصویب رسیده بود، ملغی اعلام شد (که این خود به خود قطعنامه ۲۲۲۴ سال ۱۳۹۴ را نیز ملغی کرد)، تحریم تسلیحاتی سلاح های متعارف ایران پس از هشت سال در سال ۲۰۲۳/۱۴۰۱ لغو شد و محدودیت های ایجاد شده برای برنامه ی هسته ای ایران در چارچوب توافقات برجام، باید ده سال بعد یعنی در ۲۶ مهر ۱۴۰۴ الغاء شود .

ترجمه بندهای هفتم و هشتم قطعنامه ی ۲۲۳۱ شورای امنیت

بند ۷: در اقدام وفق ماده ۴۱ منشور ملل متحد، تصمیم می گیرد که متعاقب دریافت گزارش مذکور در بند پنج از آژانس:

الف) مفاد قطعنامه های ۱۶۹۶ (۲۰۰۶)، ۱۷۳۷ (۲۰۰۶)، ۱۷۴۷ (۲۰۰۷)، (۲۰۰۸) ۱۸۰۳، ۱۸۳۵ (۲۰۰۸)، ۱۹۲۹ (۲۰۱۰) و ۲۲۲۴ (۲۰۱۵) باید لغو شوند؛

بند ۸: در اقدام وفق ماده ۴۱ منشور ملل متحد، تصمیم می گیرد که ده سال پس از روز توافق برجام، به نحو تعیین شده در برجام، تمام مفاد این قطعنامه باید لغو شود و هیچ کدام از قطعنامه های مذکور در بند ۷ (الف)، نباید اجرا شوند، شورای امنیت رسیدگی به موضوع هسته ای ایران را پایان دهد و موضوع «عدم اشاعه» از فهرست موضوعاتی که در دستور کار شورای امنیت قرار دارند خارج می شود؛

➤ **قطعنامه ۱۶۹۶** مورخ ۱۳۸۵/۵/۹ (۲۰۰۶/۷/۳۱) - ۱۴ رای موافق، ۱ رای مخالف (قطر)

- ایران تمام فعالیت‌های مرتبط با غنی‌سازی و بازفرآوری از جمله تحقیق و توسعه را تعلیق نماید و از سوی آژانس مورد راستی آزمایی قرار بگیرد.
- کشورها از انتقال هرگونه اقلام، مواد کالا و فناوری که می تواند به فعالیت های مربوط به غنی سازی و بازفرآوری و برنامه های موشکی بالستیک ایران مربوط شود، جلوگیری کنند.
- ایران پروتکل الحاقی را اجرا کند.

توضیحات:

- تکیه بر «معاهده عدم اشاعه سلاح‌های هسته‌ای» (Non-Proliferation Treaty (NPT)
- گزارش‌های مدیر کل آژانس بین المللی انرژی اتمی
- قطعنامه‌های شورای حکام
- بیانیه رئیس شورای امنیت

➤ **قطعنامه ۱۷۳۷** مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۲ (۲۰۰۶/۱۲/۲۳) - ۱۵ رای موافق

- از کشورها می‌خواهد تمام اقدام‌های لازم را بکار گیرند تا از صدور کلیه اقلام، مواد، تجهیزات، کالاها و فناوری که می‌تواند به فعالیت‌های مرتبط با غنی‌سازی، بازفرآوری یا آب سنگین ایران، یا به توسعه سیستم‌های پرتاب سلاح هسته‌ای کمک می‌کند، جلوگیری نمایند.
- از ایران می‌خواهد تمام فعالیت‌های مرتبط با غنی‌سازی و بازفرآوری از جمله تحقیق و توسعه را تعلیق نماید و از سوی آژانس مورد راستی آزمایی قرار بگیرد.
- از کشورها می‌خواهد تمام اقدام‌های لازم را بکار گیرند تا از صدور کلیه اقلام، مواد، تجهیزات، کالاها و فناوری که می‌تواند به فعالیت‌های مرتبط با غنی‌سازی، بازفرآوری یا آب سنگین ایران، یا به توسعه سیستم‌های پرتاب سلاح هسته‌ای کمک می‌کند، جلوگیری نمایند.
- از ایران می‌خواهد تمام فعالیت‌های مرتبط با غنی‌سازی و بازفرآوری از جمله تحقیق و توسعه را تعلیق نماید و از سوی آژانس مورد راستی آزمایی قرار بگیرد.
- از ایران می‌خواهد کار بر روی تمامی پروژه‌های آب سنگین از جمله رآکتور تحقیقاتی آب سنگین به صورت قابل راستی آزمایی توسط آژانس را تعلیق کند.
- تصویب فوری پروتکل الحاقی و اجرای آن
- اعلام ممنوعیت تحصیل دانشجویان ایرانی در رشته‌های حساس مرتبط به مسائل هسته‌ای و موشکی
- مسدود کردن اموال و دارایی‌های افراد و شرکت‌های تحریم شده

توضیحات:

- با تاکید بر مفاد قطعنامه ۱۶۹۶ اولین دور تحریم‌ها در این قطعنامه پیش‌نویس توسط آلمان، انگلیس، فرانسه (مذاکره کنندگان سال‌های ۸۲-۸۴) تهیه شد. در این قطعنامه کمیته‌ای در شورای امنیت تشکیل می‌شود که به صورت مستمر گزارش‌هایی (هر ۹۰ روز) درباره وضعیت تحریم‌های شورای امنیت و شیوه اجرای آن درباره ایران تهیه نماید.

➤ قطعنامه ۱۷۴۷ مورخ ۱۳۸۶/۱/۴ (۲۰۰۷/۳/۲۴) - ۱۵ رای موافق

- از تمام کشورها خواسته شده تا جلوی انتقال تجهیزات یا فن‌آوری‌هایی که در ارتباط با برنامه‌های هسته‌یی و موشکی ایران است را بگیرند.
- حساب‌های مالی افراد مرتبط با برنامه‌ی هسته‌یی و موشکی ایران را مسدود کنند.
- ورود و خروج افراد مرتبط با برنامه‌ی هسته‌یی و موشکی به کشورشان را اطلاع دهند.
- صادرات و واردات سلاح‌های سنگین به ایران و یا از ایران را ممنوع می‌شود.
- هیچ وام جدیدی به ایران ندهند.
- پایبندی کامل به الزامات شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی جهت اعتمادسازی.

توضیحات:

- تاکید بر قطعنامه‌های ۱۶۹۶ و ۱۷۳۷
- در این قطعنامه افراد و موسسات بیشتری به دلیل فعالیت‌های مرتبط به هسته‌ای و موشکی (به خصوص بالستیک) در فهرست تحریم‌ها قرار گرفتند.
- در ضمیمه دوم این قطعنامه به توضیح هدف شورای امنیت و ارائه بسته‌های تشویقی برای ایران در حوزه‌های هسته‌ای، سیاسی، اقتصادی و بین‌المللی می‌پردازد.

➤ **قطعنامه ۱۸۰۳** مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۳ (۲۰۰۸/۳/۳) - ۱۴ رای موافق، ۱ رای ممتنع (اندونزی)

علاوه بر تحریم‌های قبلی:

- از کشورهای عضو سازمان ملل متحد می‌خواهد که محموله‌های دریایی و هوایی به مقصد ایران و بالعکس را، اگر مشکوک به حمل مواد و تجهیزات ممنوعه باشند، مورد بازرسی قرار دهند.
- در اعطای اعتبارها و تسهیلات تجاری به بخش خصوصی برای مبادلات بازرگانی با ایران دقت بیشتری به خرج بدهند.

- در مورد همکاری موسسات مالی با بانک‌های ایرانی به خصوص بانک صادرات و ملی ایران و شعب خارجی آنها هوشیار باشند.

➤ **قطعنامه ۱۸۳۵** مورخ ۱۳۸۷/۷/۶ (۲۰۰۸/۹/۲۸) ، ۱۵ رای موافق

- تنها بر اجرای قطعنامه‌های قبلی تاکید دارد.

➤ **قطعنامه ۱۹۲۹** مورخ ۱۳۸۹/۳/۱۹ (۲۰۱۰/۶/۹) ، ۱۲ رای موافق ، ۲ رای مخالف (برزیل و ترکیه) ، ۱ رای ممتنع (لبنان)

- ایران با این قطعنامه رسماً زیر فصل هفتم منشور سازمان ملل متحد و بند ۴۱ آن قرار گرفت
- عمده کارشناسان داخلی و خارجی معتقدند این قطعنامه بدترین قطعنامه در طول تاریخ حیات شورای امنیت علیه یک کشور بوده است.

- عدم فعالیت اقتصادی در مسائل مربوط به هسته‌ای و موشکی که ایران از آن منتفع شود.

- لزوم هوشیاری درباره کاربردهای دوگانه برخی صنایع و تجهیزات پتروشیمی با هسته‌ای

- ممنوعیت فروش سلاح‌های نظامی به ایران (حتی از نوع متعارف)

- جلوگیری از انتقال فناوری‌ها یا مساعدت‌های تکنیکی مربوط به موشک‌های بالستیک قادر به حمل تسلیحات هسته‌ای و ممنوعیت انجام هر فعالیتی توسط ایران در این زمینه

- تحریم سپاه پاسداران و شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران

- لزوم تصویب پروتکل الحاقی

- لزوم معاهده جامع منع آزمایش‌های هسته‌ای (CTBT)

- اجازه بازرسی تمام محموله‌های هوایی و دریایی (حتی در دریاهای آزاد) به مقصد ایران و یا از این کشور به خارج را در صورتی که مظنون به این باشند که آن محموله‌ها حاوی مواد اتمی، موشکی یا نظامی ممنوع باشد و نیز اجازه توقیف آنها مبتنی بر شرایط

- تحریم خدمات مالی مرتبط با اشاعه سلاح هسته‌ای
- بیمه
- مسدود کردن دارایی‌ها
- هوشیاری هنگام معامله با بانک‌های ایرانی و نهادهای سپاه و کشتیرانی
- عدم سرمایه‌گذاری مشترک با بانک‌های ایرانی
- جلوگیری از تاسیس شعب تازه بانک‌های ایرانی

توضیحات:

- واکنش به غنی‌سازی ۲۰ درصدی توسط ایران
- واکنش به اتفاقات انتخابات ۸۸ و حوادث پس از آن
- در این قطعنامه اصلاحاتی در کمیته ۱۷۳۷ برای نظارت بر روند تحریم‌ها انجام می‌شود

➤ قطعنامه‌های تمدیدی

- قطعنامه‌های ۱۹۸۴ سال ۲۰۱۱، ۲۰۴۹ سال ۲۰۱۲، ۲۱۰۵ سال ۲۰۱۳ و نهایتاً قطعنامه ۲۱۵۹ سال ۲۰۱۴ به منظور تمدید سالانه‌ی ساختار هیاتی هستند که در قطعنامه ۱۷۳۷ ایجاد و در قطعنامه ۱۹۲۹ تکمیل شده است
- شورا از گروه کارشناسان می‌خواهد تا در قالب گزارشات کوتاه، بلند و میان مدت، روند اقدامات اجرایی را در خصوص تحریم‌های اتخاذ شده علیه کشورمان به اطلاع شورا برساند و برنامه کاری را درباره اقدامات اتخاذ شده برای کمیته ۱۷۳۷ تهیه کند.

آدرس پستی: bahmanmoazami@gmail.com

نویسندگان: آقای بهمن معظمی

خانم مریم ربیع گیلانی